

Oponentní posudek disertační práce

Doktorand: Ing. Marcela Benediktová

Název disertační práce: Harmonizace ekonomických podmínek v oblasti veřejné dopravy

Předložená disertační práce se zabývá stále aktuální problematikou - harmonizací regionální železniční a silniční osobní dopravy u nás, dále návrhem metodiky na uzavírání smluv o veřejných službách v přepravě cestujících na základě řízení na výběr dopravce.

O harmonizaci železniční a silniční dopravy se v ČR hovoří již dlouhá desetiletí, aniž by prakticky bylo dosaženo jakéhokoliv výsledku. Řešení tohoto problému zatím neposunul ani základní cíl Evropské komise týkající se harmonizace ekonomických podmínek v dopravě. V podmínkách ČR je jistým limitujícím faktorem platba různých daní uživateli silniční dopravy a obecně stále absentující kvantifikace všech externích nákladů dopravy. V současnosti v ČR požadavek na harmonizaci regionální železniční a silniční osobní dopravy akcentuje v souvislosti s plněním Memoranda o zajištění stabilního financování dopravní obslužnosti veřejnou regionální železniční dopravou ze strany vlády ČR. Je to situace, kdy kraje ČR rozhodují o použití linkové autobusové dopravy (LAD) a regionální železniční osobní dopravy při zajišťování dopravní obslužnosti kraje. Podotýkám, že pojem základní dopravní obslužnost (v zákonech č. 111/1994 Sb. a 266/1994 Sb.) byl v důsledku zákona č. 194/2010 Sb. zrušen a nahrazen za dopravní obslužnost kraje, příp. dopravní obslužnost území kraje. V současné době již není v žádné právní normě ČR pojem základní dopravní obslužnost definován.

Změnu právního prostředí v dopravě ČR nastolilo nařízení EP a Rady č. 1370/2007, o veřejných službách v přepravě cestujících po železnici a silnici a o zrušení nařízení Rady č. 1191/69 a č. 1107/70 a zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů. Z tohoto důvodu doktorandka navrhla konkrétní metodiku uzavírání smluv o veřejných službách v přepravě cestujících na základě řízení na výběr dopravce.

Cílem disertace bylo „navrhnout systém opatření pro nastavení harmonizace ekonomických podmínek v oblasti veřejné dopravy z pohledu objednatele.“ V dalším pak zpracování metodiky pro zadávání smluv o veřejných službách v přepravě cestujících. Současně doktorandka stanovila dvě hypotézy disertace.

Disertace má tři stěžejní části – první analytickou, zabývající se stavem předmětné problematiky v zahraničí a ČR; druhou, jejímž předmětem jsou metody řešení – lze s nimi souhlasit, neboť korespondují povaze zkoumaného problému a stanoveným hypotézám; třetí ověřovací je věnována verifikaci navrženého řešení – harmonizaci regionální železniční osobní dopravy a LAD na příkladu Plzeňského kraje a návrhu metodiky uzavírání smluv o veřejných službách v přepravě cestujících na základě řízení na výběr dopravce ve čtyřech variantách. Všechny tři části jsou zpracovány velmi podrobně, věcně správně a vyčerpávajícím způsobem.

Připomínky, resp. otázky k obsahu disertace:

- při regulované konkurenci je možné pro objednatele získat vyšší kvalitu služeb za nižší cenu – toto tvrzení se opírá jen o teoretický závěr anebo také o praktické zkušenosti?
- str. 46 – v rámci obhajoby disertace, prosím, uvést konkrétní ilustrační výpočet některé ze sazeb zpoplatnění krajské silniční sítě (Tab. 8), který mohl být předmětem přílohové části;
- str. 65 – název kapitoly 4 neodpovídá jejímu obsahu; podkapitoly 4.1 až 4.3 nejsou návrhem metodiky harmonizačních opatření, ale jejich verifikací. Podkapitola 4.4 je věnována návrhu již zmiňované metodiky uzavírání smluv o veřejných službách v přepravě cestujících;
- určité rozměrové nepřesnosti ve vzorcích 3 (str. 45), 4 (str. 47), 8 (str. 53/54), 11, 12 a 13 (str. 55/56), 5 – absentuje popis členu e (str. 47);
- některé pojmové nepřesnosti, např. – druhy doprav (str. 10 a 39), zajišťování dopravních potřeb občanů, státu (str. 15 a 48).

Připomínky k formální stránce disertace:

- na str. 37 – 39 je opakována kauza Memoranda ze str. 17,
- str. 63 – uveden odkaz na Obr. 6 místo na Obr. 5;
- str. 65 a další – u odkazů na vzorce a tabulky není uvedena jejich strana (vzorce 2, 3, Tab. 9).
- seznam použité literatury mohl být uspořádán abecedně podle zdrojů.

Uvedené připomínky nejsou významného charakteru, a tudíž nesnižují úroveň práce; spíše jsou mementem, že by se v doktorské disertaci podobné nedostatky neměly vyskytovat. Z hlediska formální stránky je práce vypracována pečlivě a její obsah vhodně doplňuje přílohová část.

Disertační práce splnila stanovený cíl, kterým bylo navržení systému opatření pro řešení harmonizace ekonomických podmínek v oblasti veřejné dopravy (regionální železniční osobní dopravy a LAD) z pohledu objednatele a ověření její správnosti v praxi. Za stěžejní bod návrhové části práce možno považovat vypracování konkrétní metodiky pro uzavírání smluv o veřejných službách v přepravě cestujících na základě řízení na výběr dopravce; je to vlastně praktický návod pro objednatele jak vypsát toto řízení při splnění všech zákonných podmínek. Tyto skutečnosti jsou novým rozhodujícím poznatkem, který je významný jak pro vývoj vědy, tak i pro praxi. Práce je zároveň impulzem pro pokračování řešení problémů v oblasti harmonizace železniční a silniční dopravy, kvantifikace externích nákladů a výnosů dopravy; z tohoto pohledu je rovněž významným přínosem pro praxi.

Doktorandka dochází ke správnému závěru, že stanovenou hypotézu č. 1 - Zavedením harmonizačních opatření při zpoplatnění dopravní infrastruktury lze nastavit srovnatelné podmínky mezi silniční a železniční dopravou v oblasti úhrady cen za použití dopravních cest - není možné potvrdit, a to jednak z důvodu absence ocenění externích výnosů v oblasti dopravy, jednak železniční a silniční doprava mají technické a technologické odlišnosti. Hypotézu č. 2 – Zavedením harmonizačních opatření lze zefektivnit proces zajišťování dopravní obslužnosti v podmínkách ČR – možno potvrdit.

Disertace splňuje podmínky tvůrčí vědecké práce. Má požadovanou odbornou úroveň, vyhovuje požadavkům na ni kladeným a doktorandka vyhověla podmínkám stanoveným „Prováděcím předpisem pro řízení k obhajobě disertační práce PGS“, zpracovaného v intencích zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách. Proto doporučuji disertační práci přijmout k obhajobě.

Ve Slaném dne 19. 11. 2011

doc. Ing. Karel Kavalec, CSc.
oponent